

Netwerk bulletin 3

De kunst van 'bottum-up' werken

Op dit moment zijn in de 28 Nederlandse Leadergebieden en daarbuiten vele mensen actief om ideeën om te zetten in projecten. Het Leader⁺ Netwerk krijgt veelvuldig de vraag: "Hoe pak je dat aan?"

Om aan deze vragen tegemoet te komen zullen we zowel regionale conferenties aanbieden als één landelijke conferentie. Deze landelijke conferentie (28 november te Zwolle) is bedoeld voor leden Locale Actie Groepen (of PG), gebiedsplatforms, projectontwikkelaars, projectleiders, ambtenaren en steunfunctieorganisaties, al of niet betrokken bij LEADER. Het doel is u te informeren over de (praktijk van) gebiedsgericht werken in LEADER en andere programma's.

Daarnaast heeft u de gelegenheid op zoek

te gaan naar projecten en ervaringen die voor u van belang kunnen zijn. U heeft ook de kans verschillende methoden van aanpak van gebiedsgericht werken met elkaar te vergelijken.

We gaan in op de volgende thema's: van goed idee naar project; Leadermethode; leerpunten gebiedsgericht werken; bottum up en top down—versterken die elkaar? versterken fysieke, sociale en duurzame doelen elkaar? In workshops worden cases uit de praktijk aan de orde gesteld. **Tot 28 november?!**

LEADER excursie Kop en Munt (NH) naar Lauwersland en Flevoland

Over (nieuwe) planning

Cees van Woerkum, Communicatie en Innovatiestudies WUR

Tijdens een bijeenkomst van betrokkenen bij het LNV beleidsexperiment Regionale Innovatie Netwerken (RIN's) en het onderzoek 'Organisatie van het leren' sprak Cees van Woerkum over planning.

De opvatting van planning was altijd dat doelen zo concreet mogelijk en meetbaar opgeschreven en vastgesteld moesten worden. De middelen moesten bovendien net zo exact vastgelegd worden. Wat is daar nu op tegen? 1. Er zit de pretentie in zit dat je zult weten hoe de plannen uit gaan pakken en dat is een illusie. 2. Er zijn heel veel factoren die meespelen in het maken van keuzes. Je overziet nooit de complexiteit van de processen die van invloed zijn. 3. Mensen hebben een verschillende houding en zijn vaak niet te peilen. Het is een illusie om te denken dat je van tevoren kan weten hoe iemand een opdracht uit gaat voeren. En je miskent ook het gebeurde. We moeten het concrete doel-middel-plannen dus absoluut afleren.

Hoe dan toch op veranderingen inspelen?

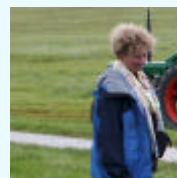
Eén manier is de Darwinistische manier. Veranderingen komen tot stand doordat ineens iets (een idee, innovatie of project) blijkt te passen in de omgeving, in de context. Contextueel denken en handelen.

Een tweede manier is de interactie-opvatting. Innovaties ontstaan uit de interactie tussen mensen met verschillende soorten kennis. De interactie levert een creativiteit op die niet te programmeren is. Als we dit soort processen toelaten ontstaat de potentie van de dialoog, van dynamiek in gesprekken, van creativiteit in groepen. Hiermee komen we op een nieuw soort planning. Een stap voor stap planning, waarbij de vele mogelijkheden benut kunnen worden, vanuit kansen gedacht wordt. Dit wordt wel contingency-planning genoemd.

Volledige versie en reacties, zie: www.leaderplus.nl

Leader is LEF!

Anita Meijer,
Leader⁺ coördinator
Gebied Kop van
Noord-Holland en
Texel

'Is er voldoende LEF bij gebiedscoördinatoren en bewoners van een gebied?' zo daagde Geert Gielen me uit. In presentaties over Leader⁺ voor bestuurders, zeg ik altijd wel ergens dat het een anarchistisch subsidieprogramma is uit Brussel. Eenmaal geaccepteerd als gebied en ingesteld als Plaatselijke Groep of Locale ActieGroep, wordt geld toegekend aan projecten, los van de formele lijnen. Als mijn bestuurders en betrokken ambtenaren dit bewust hebben toegelaten, getuigt dit van bestuurlijke en ambtelijke moed. En zo is het in Noord-Holland wel gegaan. De enige randvoorwaarden zijn dat ik in het gebied iets substantieels van de grond til en geen geld terug laat vloeien naar Brussel. Noem het een vergunning op hoofdlijnen, waarbij het bestuur de vinger aan de pols houdt, maar het werk en wijze van werken aan het veld overlaat. Dit heeft alles te maken met vertrouwen in de coördinator en in het veld. Maar ook in de eigen organisatie, de wijze waarop deze taak is gedelegeerd en de uitvoerende organisatie is opgebouwd. Ik voel mij, als nieuwbakken gebiedscoördinator als een vis in het water, met deze uitdaging en met het hebben van dat vertrouwen.

Naar mijn idee en ervaring, zijn er binnen iedere groep, binnen ieder gebied en op ieder thema mensen aanwezig, die hun nek uitsteken (2%?). Noem ze innovatoren, betrokkenen, voorlopers. Deze mensen hebben per definitie LEF. Zij maken ongebaande paden begaanbaar, roeien tegen de stroom in en nemen risico. Zij maken anderen enthousiast en bij succes, zijn zij een voorbeeld. Voor de Leader⁺ coördinator is het zaak om deze kleine groep op te sporen en te bereiken. Eenmaal opgespoord moet de groep gaan bewegen. Als de beweging eenmaal is ingezet volgt er meer. Leader⁺ faciliteert de in het gebied aanwezige kracht. De beweging biedt perspectief aan de regio en de regio fleurt op. PRACHTIG TOCH? De innovator moet dus gefaciliteerd worden. Dat betekent korte lijnen, snelle reactietijd, duidelijkheid, mogelijkheid tot timing, betrouwbaarheid etc. Echter: Kan dit wel binnen een Europees programma met haar overdaad aan regelgeving?

Ik zie hier en daar om mij heen de angst om het verkeerd te doen. Om afgerekend te worden op fouten. Deze angst creëert weer door onszelf bedachte regeltjes, op ieder niveau. Angst en vertrouwen zijn niet 'compatible', sluiten elkaar uit. Het fantastische lokale initiatief komt tot stilstand. Ja, ik ben dus overtuigd van de kracht van de bewoners van een gebied. En de Leader⁺ coördinatoren die ik heb ontmoet zijn van het type LEF. Bij bestuurders en ambtenaren ontwaar ik echter een mix van 'hakken in het zand' tot LEF. Ik zie coördinatoren met LEF afgeremd worden en gebieden niet van de grond komen vanwege de angst om te falen. Waarbij deels de belemmering ligt in het woud aan regeltjes. Staan al die regeltjes wel in verhouding met het bedrag uit het Europese fonds, dat door een lokale initiatief gevraagd kan worden (vanaf €5.000)? Met hoeveel kannonnen zijn we op muggen aan het schieten? Kan het ook gedoseerd worden? Leader⁺ staat toch voor kleinschalig, bottum-up en samenwerking?

Beste Jan Beekman (L⁺ Oldambt-Westerwolde): Hoe krijgen we ons eigen zand weer tussen die raderen uit en kweken we weer meer LEF onder de bestuurders en (behandelende) ambtenaren?

KOLLUM

Dagboek van een Leipzig-reiziger

Tijdens mijn reis naar de Europese conferentie over plattelandsontwikkeling en o.a. Leader heb ik een dagboek bijgehouden. Voor de geïnteresseerde lezer, zie www.leaderplus.nl. Henk Kieft, Netwerkteam

Netwerken via internet

Inmiddels is wel duidelijk hoe we internet kunnen gebruiken voor het netwerk, op twee manieren: 1. **Verstrekken** van informatie over activiteiten van het netwerkteam. 2.

Uitwisselen van informatie tussen spelers in het netwerk, zoals project- en gebiedsinformatie. Profileren van gebieden speelt een belangrijke rol voor startende Leadercoördinatoren.

Hoe laten wij alle spelers uit het netwerk hun informatie op één en hetzelfde internetadres zetten, zonder dat het een grote chaos wordt? Hiervoor zetten we deze winter een content management systeem (CMS) op www.leaderplus.nl waarmee elke speler uit het netwerk zijn eigen informatie kan beheren. Een CMS voor de LEADER+ coördinatoren waarmee ze gebiedsinformatie kunnen aanpassen (tekst en foto's in een vast stramen), nieuws melden, de ledenlijst van de LAG kunnen bijwerken, downloads en projecten kunnen aanbieden. Een deel van deze zaken is reeds gerealiseerd op de website www.platteland.nl. We draaien daar een jaar proef met een eigen LEADERgang in het digitale conferentiecentrum. Leader+coördinatoren kunnen daar een eigen kamer beheren waarin ze documenten kunnen aanbieden, discussies kunnen voeren en projectinformatie presenteren. De vormgeving van alle gebiedspagina's zal gelijk zijn, de uitdaging voor coördinatoren zal zijn om wervende content te presenteren en beheren.

Frode Numan, Netwerkteam
Volledig verslag: www.leaderplus.nl

LEADER+netwerk Nederland Nationaal Netwerk Plattelandsontwikkeling Netwerkbuletin 3

Het L⁺Netwerkbuletin informeert over activiteiten van het netwerk en wil reflectie over plattelandsontwikkeling bevorderen.

Op deze printversie staan artikelen kort vermeld; voor volledige tekst zie website onder 'Nieuwsbrief'. Het netwerkbuletin verschijnt gemiddeld eens per 6 weken en wordt gemaakt door het netwerkteam.

Leader+netwerkteam. Postbus 64,
3830 AB Leusden.
T: 033 43 26 090.
E: leadernetwerk@etcnl.nl
W: www.leaderplus.nl

L⁺ Kop en Munt excursie

"De eerste jaren weinig initiatieven, maar nu loopt het als een speer"

Op 27 september maakte de PG Kop en Munt (Texel en Noord Holland) o.l.v. het Landelijk Leader+ netwerk een excursie naar Lauwersland en Schokland. Een dag met elkaar de bus in. Onderweg koffie, bijpraten, elkaar beter leren kennen en de nodige informatie opnemen over Leader Lauwersland, Flevoland en de systematische gebiedsgerichte aanpak, zoals deze in Friesland door de Provincie is uitgewerkt.

Een aantal hoogtepunten: Durk Holwerda, L⁺ coördinator Lauwersland beschrijft hoe de provincies Fryslân en Groningen samenwerken in Leader+. Piet Vellinga, adviseur van Dorp en Bedrijf geeft aan dat men met elkaar 'heel lang heeft moeten wroeten om goed contact te krijgen, maar nu loopt het.' Brenda Ensing en Johan Lange startten het Theemuseum Houwerzijl (in de oude dorpskerk annex pastorie, jaarlijks 50.000 bezoekers) is een inspiratiebron gebleken voor nieuwe initiatieven. William Vercreaeye (de 'ambassadeur' van Schokland) is iemand die met veel elan en gedegen kennis van de natuur – en cultuurhistorie als een soloacteur over de geschiedenis van het eiland kan vertellen. In de bus terug naar huis blikken we terug op de dag: "inspirerende en leerzame projecten zijn gemaakt door mensen die samenwerken en elkaar weten te inspireren. Elkaar als PG beter leren kennen op zo'n dag blijkt ook belangrijk nevendoeel te zijn."

Peter van Zutphen, Netwerkteam
Volledig verslag: www.leaderplus.nl

Schokland

Praktijkcases gevraagd voor 28 november

Op 28 november a.s. vindt de tweede landelijke conferentie van het Leader+ netwerk Plattelandsontwikkeling plaats te Zwolle. Voor het middagprogramma zijn we op zoek naar mensen uit de praktijk van projecten die mee willen werken aan de workshops.

Weten jullie een project, een plaatselijke groep, lokaal initiatief wat ergens is vastgelopen en wat als case voor analyse en advies zou kunnen dienen? Het is de bedoeling dat iemand die case kort presenteert en daarna een heldere probleemvraag voorlegt aan de deelnemers van zijn / haar workshop. De discussie moet een heldere vraag en/of probleemstelling opleveren die voorgelegd kan worden aan het forum.

We denken aan:

- een project wat in de fase zit van ideevorming en niet verder komt door ... of een project wat achteraf blijkt niet de juiste probleemanalyse te hebben doorgemaakt...of een zeer innovatief project wat moeilijk navolging krijgt door het hoge innovatieve karakter...of een leuk project-idee maar met gebrek aan draagvlak ...of...
- een project wat te afhankelijk was van de

Virgilius netwerk PLO Jaarlijkse ontmoeting Europees netwerk plattelandontwikkeling in Hongarije

Oogstfeest

KIFESZ, de nationale organisatie voor de ontwikkeling van het platteland, ontving 'rural leaders' uit de verschillende lidstaten en bracht een interessante discussie op gang. De grootschalige landbouw is in zijn huidige vorm moeilijk in staat de sociale en economische ontwikkeling van het platteland te dragen.

Volgens Hongaarse politici is met toetreding tot de EU een zeer belangrijk fundament voor verdere ontwikkeling van Hongarije - en met name ook het Hongaarse platteland - gelegd. Op politiek- en beleidsniveau wordt plattelandontwikkeling nog exclusief gekoppeld aan agrarische ontwikkeling. KIFESZ houdt een sterke pleidooi om de strategie te verbreden via een sterk bottom-up gerichte aanpak, waarbij mensen en organisaties op het platteland de verantwoordelijkheid voor hun ontwikkeling in eigen hand nemen. Het Leaderprogramma is voor hen van betekenis om deze ontwikkeling te voeden. KIFESZ pleit op politiek niveau voor een nationaal plattelandontwikkelingsplan, waarin doelen op de middellange termijn geformuleerd worden. En het juist bij dit soort zaken is het zo belangrijk om ook op Europees niveau met elkaar uit te wisselen hoe dat binnen verschillende landen is aangepakt.

Peter van Zutphen, Netwerkteam
Volledig verslag: www.leaderplus.nl

projectleider, zijn inzichten en zijn netwerk of een project van bovenaf gedropt zonder inbreng van de basis... of een door politiek beïnvloed project.....

- een plaatselijke groep die moeite heeft met het bijeenbrengen van fysieke, sociale of duurzame doelen in projecten en voorstellen..... of een voorbeeld van een plaatselijke groep die moeite heeft met het identificeren van projecten of die na een jaar nog steeds geen projecten heeft om wat voor redenen dan ook...

- een coördinator die zich afvraagt hoe je steunfunctieorganisaties, ondernemers en burgers mobiliseert voor de ontwikkeling van het gebied...of hoe je commitment verkrijgt voor de werkwijze en voor projecten bij bestuurders en ambtenaren van betrokken overheden, m.n. gemeenten, waterschappen, provincie?

Reeds aangemelde case: Pronkkamer (Friesland/ Groningen). Andere suggesties? Bel/email met het Leader Netwerk-team.

Marga de Jong/Peter van Zutphen, Netwerkteam